

Projekty Centra výskumu HTF VŠMU
v spolupráci s Katedrou tanečnej
tvorby HTF VŠMU v Bratislave
od roku 2011

Ivica Liszkayová

Od pedagogiky tanca k výskumným aktivitám v tanečnom umení

Jediná umelecká vysoká škola pre oblasť tanečného umenia, Vysoká škola múzických umení v Bratislave (na Slovensku), je mojou domovskou inštitúciou. Som absolventkou pedagogiky tanca a zároveň patríam k priekopníkom moderného tanca na Slovensku. Mala som obrovské šťastie po absolútoriu (1985) pôsobiť v pedagogickej praxi, takmer 30 rokov som vyučovala tanec na stredných umeleckých školách. Osemnásť rokov na Tanečnom konzervatóriu Evy Jaczovej v Bratislave, kde som vyučovala džezový tanec a techniku Marthy Grahamovej. Súčasne som dvanásť rokov vyučovala moderný tanec budúcich hercov v oddelení hudobno-dramatického umenia na najstaršom konzervatóriu. Pedagogika ma vždy nesmierne bavila a práca s mladými talentmi bola inšpiratívna. No túžila som zároveň aj po plnohodnotnom celoživotnom vzdelávaní, o ktorom sa veľa hovorilo, no nič nerealizovalo. Inštitucionálne sa nič nezastrešovalo, či už cez Ministerstvo školstva vedy, výskumu a športu alebo iné inštitúcie. Dodnes neexistuje samostatná inštitúcia pre výskum v tanečnom umení, jeho fragmenty sa realizujú iba okrajovo, popri divadelnom umení, napríklad v Divadelnom ústave. A tu vzniká aj otázka, prečo nie je dostatočný priestor vytvorený pre tanečné umenie a jeho skúmanie? Viac ráz sme si ju položili nielen ja a moji kolegovia, dokonca sme sa obrátili aj s petíciou na patričné ministerstvá. Zostalo to bez riešenia po dvoch pracovných stretnutiach. A to bol aj môj motív, prečo som sa začala zaujímať o výskum v tanci v rámci existujúceho Centra výskumu HTF na Vysokej škole múzických umení v Bratislave.

Aké sú možnosti doplniť si vzdelanie po vysokej škole a mnohoročnej pedagogickej či umeleckej praxi na Slovensku?

Jedinou je a bolo doktorandské štúdium. To som úspešne absolvovala v roku 2008 na tému *Hudobno-dramatická tvorba v pedagogickej praxi na Slovensku*. V tomto období, v rokoch 2005 – 2008, som si uvedomila, že výskum v tanečnom umení na Slovensku okrem PhD./ArtD. štúdia, teda tretieho stupňa vysokoškolského štúdia, nielenže nemá vytvorené žiadne podmienky v inštitúciách ako napríklad pracovné pozície. Nemá však ani len dostatok slovenskej literatúry či zdrojov, z ktorých by sa vedecké práce pre tanečné umenie, obzvlášť zamerané na slovenské reálie, dali realizovať. V roku 1993 na VŠMU ukončili poslední poslucháči štúdium Teórie tanca a odvtedy sa systematicky nič v tejto

problematike nevykonávalo. Na Slovensku máme dvoch vzdelaných tanečných teoretikov pôsobiacich v oblasti. Avšak študovaných tanečných kritikov a vedcov nemáme, lebo nemáme inštitúcie, kde by mohli pôsobiť a ktoré by vytvárali pracovné miesta. Nemáme štátom spravované odborné tanečné časopisy a už vôbec nemáme slovenské karentované časopisy.

Realita z daných možností

Popri mojich pedagogických pracovných príležitostiach som zažila dve obdobia, kedy som mala príležitosť pracovať aj v teoretickej sfére. Tesne po absolútoriu VŠMU som v rokoch 1986 – 1987 absolvovala študijný pobyt vo Výskumnom a záznamovom centre VŠMU, kde som spracovala skromnú teoretickú prácu o základných informáciách moderného tanca na Slovensku do roku 1987. Druhá príležitosť na teoretickú prácu bola už spomínaný doktorandský stupeň štúdia v rokoch 2005 – 2008 na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre, na Pedagogickej fakulte.

Po 30 rokoch pedagogického pôsobenia som si uvedomila, že takúto vedecko-výskumnú základňu treba začať budovať z radov tanečníkov. V mojom zrelom veku to bol motív v roku 2010. A to osloviť dekanu HTF VŠMU, doc. Máriu Heinzovú, ArtD., aby v jedinom existujúcom Centre výskumu HTF VŠMU vytvorila miesto pre výskum tanečného umenia. (Do roku 2010 sa v Centre výskumu HTF VŠMU venovali iba skúmaniu hudobného umenia.) Vtedajšia dekan HTF VŠMU vytvorila pracovnú pozíciu, na ktorú bolo vypísané výberové konanie. Po jeho úspešnom absolvovaní sa mi otvorili brány na naštartovanie niekoľkých aktivít v prospech tanečného umenia. Spomínanú pozíciu začali čiastočne rešpektovať aj nadriadené ministerstvá, a to aj vďaka mojim projektovým aktivitám, o ktorých píšem neskôr. Stala som sa členkou Výboru pre umenie a štátny jazyk MK SR, členkou odvetvovej komisie pre stratégiu odborného vzdelávania do roku 2020 na MK SR a hodnotiacou členkou v odborných komisiách Fondu na podporu umenia.

Začiatky výskumného pracovníka

Nástupom na pozíciu výskumného pracovníka do Centra výskumu HTF VŠMU som v roku 2011 vstúpila na nepoznanú pôdu. Počas prvého roka som skúmala, čo je možné, podotýkam na polovičný úväzok, za jeden kalendárny rok vykonať. Vstupovala som s predsavzatím venovať sa:

- teoretickému bádaniu v problematike moderného tanca na Slovensku (minulosť, súčasnosť, nové trendy vo svete),
- celoživotnému vzdelávaniu pre bývalých absolventov KTT (teoretické prednášky, praktické semináre, písomné výstupy),
- kongresu pedagógov tanca (prví absolventi KTT, vznik moderného tanca na Slovensku),
- zviditeľneniu tanečného umenia.

V roku 2011 som zrealizovala prvý projekt *Teoretické analýzy v tanečnom umení*. Pri tejto príležitosti som pozvala tri svetové osobnosti zamerané na techniku a repertoár Marthy Grahamovej, ktoré s ňou spolupracovali v rôznych umeleckých obdobiach, zároveň v roku 2011 pôsobili v pedagogickom prostredí významných tanečných univerzít. Boli to:

- Dr. Henrietta Bannerman, PhD., London Contemporary Dance School,
- Susan Sentler, Trinity Laban Conservatoire of Music and Dance, Londýn,
- Virginie Mécène, Martha Graham School of Contemporary Dance, New York.

Spomínaný projekt *Teoretické analýzy v tanečnom umení* mi potvrdil opodstatnenosť aj význam mojich predstáv. V ďalších ročníkoch som ho rozšírila na viacero oblastí tanečných štýlov a zároveň som sa odvážila rozšíriť škálu ďalších projektov, o ktorých sa zmienim v nasledujúcom texte.

Poslanie Centra výskumu HTF VŠMU

Poslaním samotného Centra výskumu HTF je iniciovať a realizovať projekty zamerané na prepojenie základného a aplikovaného výskumu na pôde HTF VŠMU. Aktívne reprezentovať školu na medzinárodných vedeckých a umeleckých podujatiach, akým sú napríklad aj kongresy pod gesciou partnerských inštitúcií. Neodmysliteľnou úlohou Centra výskumu HTF VŠMU je publikovať výsledky výskumov v domácich a medzinárodných zborníkoch a časopisoch, riešiť vedecko-výskumné úlohy v rámci projektov KEGA, v schéme Ministerstva školstva vedy, výskumu a športu SR a FPU v schéme Ministerstva kultúry SR. Priestor na publikovanie sme museli najprv vytvoriť. V Centre výskumu vydávame vlastný časopis (s ISBN) *TEMPO*, ale budovali sme priestor predovšetkým pre recenzované zborníky z projektu *Tanečný kongres – Tanec.SK*.

Práve z dôvodu, aby vznikli príležitosti publikovať o tanečnom umení, museli sme najprv naštartovať a realizovať výskumné projekty, ktorých výsledky by sme začali teoreticky spracovávať a zverejňovať. Z tohto smerovania sme vytvorili a zastrešili cyklicky ustálené vzdelávaco-výskumné projekty v oblasti tanečného umenia. V roku 2022 sme boli potešení a hrdí, že sa nám to aspoň čiastočne podarilo.

Projekty postupne pribúdali

Prvým bol už spomínaný vzdelávací projekt *Teoretické analýzy v tanečnom umení* so zahraničnými prednášateľmi – lektormi. Projekt sa venuje jednotlivým tanečným technikám a rozboru diel choreografov moderného, klasického, ale aj ľudového a charakterového tanca. Na to, aby sme mali priame informácie zo zdrojov vzniku jednotlivých tanečných štýlov, začali sme oslovovať odborníkov z originálneho – pôvodného prostredia.

V rokoch 2011–2021 prednášali na udalosti CV HTF VŠMU odborníci z The Juilliard School v New Yorku, Merce Cunningham Trust v New Yorku, New York City Ballet, Martha Graham School of Contemporary Dance v New Yorku, José Limón Dance

Company z New Yorku, Hudobní a taneční fakulty Akademie múzických umění v Praze, Školy klasického tanca v Moskve, z Magyar Táncművészeti Egyetem v Budapešti, Anton Bruckner Privatuniversität v Linzi, Wiener Staatsoper Balletschule vo Viedni a z mnohých ďalších. Tento projekt aspoň čiastočne začal pokrývať princípy celoživotného vzdelávania v tanečnom umení. Bol a je určený študentom a všetkým absolventom Katedry tanečnej tvorby HTF VŠMU pôsobiacim v pedagogickej praxi. Motivuje zároveň účastníkov projektu, aby z workshopov o rozbere umeleckých diel písali recenzie do fakultného časopisu *Tempo*, čím by aspoň čiastočne vyplnili voľné miesto v oblasti tanečnej teórie.

V rokoch 2011 – 2021 sme na VŠMU hostili prednášateľov:

- Dr. Henriette Bannerman, PhD., London Contemporary Dance School,
- Susan Sentler, Trinity Laban Conservatoire of Music and Dance, Londýn,
- Virginie Mécène, Martha Graham School of Contemporary Dance, New York,
- MA Rachel Straus, The Juilliard School New York (3x),
- prof. Dorota Gremlicová, Ph.D., Hudobní a taneční fakulta Akademie múzických umění v Praze (opakovane),
- Sophie Billy, Centre National de la Danse Paris,
- Brandon Collves, Merce Cunningham Trust (2x),
- Marina Krutovskaya, Škola klasického tanca, Moskva (7x),
- Noémie Delfgou, Goethe Institut, Mníchov,
- Ryoko Kudo, Limón Company, New York,
- Sharon Booth, Wiener Staatsoper Balletschule, Viedeň,
- Dr. Margaret Sörenson, publicistka, tanečná teoretička a kritička, Štokholm,
- Silas Farley, New York City Ballet, New York (2x),
- Simona Noja, Wiener Staatsoper Balletschule,
- Radek Mačák, Konzervatoř Duncan centre, Praha,
- Péter Lévai, Magyar Táncművészeti Egyetem, Budapešť,
- Myra Woodruff, Martha Graham School of Contemporary Dance, New York,
- Marina Melnikova, Škola klasického tanca, Moskva (2x),
- Renate Graziadei, Sasha Waltz Company, Berlín,
- Vasilij Medvedev (choreograf), Škola klasického tanca, Moskva.

Špeciálne poďakovanie patrí pedagógom z partnerskej univerzity HAMU v Prahe, predovšetkým profesorky Dorote Gremlicovej, PhD., ktorá sa na našom projekte zúčastnila už v roku 2012 a opakovane sa k nám vrátila aj v rokoch 2015, 2016 a 2018. Spolupracovala nielen na projekte *Teoretické analýzy v tanečnom umení*, ale aj na iných. Svoje mnohoročné skúsenosti v oblasti tanečnej vedy ponúkla nielen nám ako kolegom, ale aj niekoľkým generáciám študentov.

Ako som už spomínala, z daných udalostí realizovaných v rámci projektu *Teoretické analýzy v tanečnom umení* písali študenti reflexie a krátke štúdie, ktoré sa publikovali vo fakultnom časopise *Tempo*. Všetky jeho ročníky sú prístupné v elektronickej podobe na stránke: <https://www.vsmu.sk/htf/katedry-a-pracoviska/centrum-vyskumu-htf/casopis-tempo/>.

Druhým projektom Centra výskumu HTF VŠMU je od roku 2014 *Tanečný kongres – TANEC.SK*, ktorý vytvoril podmienky pre celoslovenské, teda národné odborné sympóziá a kongresy, takmer vždy aj s medzinárodnou účasťou. Z kongresov vydávame recenzované zborníky v tlačenej aj elektronickej forme s pridelenými ISBN. Aj tento projekt vznikol z potreby zaplniť miesto v oblasti tanečnej teórie a tanečnej vedy na Slovensku.

Projekt *Tanečný kongres – Tanec.SK* vznikol aj z potreby stretávania sa odborníkov tanečného umenia Slovenska, ktorý pred rokom 2014 nikto neinicioval. Vytvorili sme platformu na diskusiu odborníkov z praxe, divadiel a tanečných konzervatórií. Prepojili sme najstaršiu generáciu zakladateľov tanečného umenia na Slovensku s najmladšou generáciou študentov Katedry tanečnej tvorby HTF VŠMU. Projekt umožnil pravidelne sa stretávať veľkej skupine absolventov Katedry tanečnej tvorby HTF VŠMU (KTT), a to aspoň raz do roka. Projekt ponúka výmenu informácií z praxe pedagógov, choreografov, organizátorov tanečných udalostí. V spracovaných kongresových príspevkoch ponúka stanoviská k odborným témam, ale aj k novinkám legislatívy či potreby pripomienkovať zákony pre tanečné umenie. Ale najmä, motivuje účastníkov – odborníkov tanečného umenia, zachytiť svoje skúsenosti do písomnej podoby, teda príspevku pre zborník. To považujeme za mimoriadne potrebné, keďže, ako som už spomínala, tieto činnosti sa pred rokom 2014 na Slovensku vôbec nekonali.

Naším cieľom na sympóziách a kongresoch bolo od roku 2014 zmapovať situáciu na Slovensku na všetkých inštitúciách, ktoré sa zaoberajú tanečným umením. Aj pri tomto projekte sme výrazne spolupracovali s českou partnerskou školou HAMU v Prahe, ale aj inými zahraničnými tanečnými univerzitami v strednej Európe.

V roku 2014 sme spolu s kolegyňou doc. Martou Polákovou, ArtD. pripravili a zrealizovali prvý *Tanečný kongres – Tanec.SK*. Slovenský kongres s medzinárodnou účasťou sa uskutočnil v dňoch 26. – 28. septembra 2014. Zúčastnilo sa 8 zahraničných hostí:

- Madeline Ritter, riaditeľka projektu Tanzplan, Nemecko,
- Jana Návratová, Vize tance, Česko,
- Dr. Patricia Stöckemann, Theater Osnabrück, Nemecko,
- MA Rachel Straus, The Juilliard School, New York, USA,
- Sylwia Hefczynska-Lewandowska, PhD., Ludwik Solski State Drama School, Bytom, Poľsko,
- Univ. Prof. Rose Breuss, Anton Bruckner Privat Universität, Linz, Rakúsko,

- Dr. Katalin Lőrinc, Magyar Táncművészeti Egyetem, Budapešť, Maďarsko,
- Simona Noja, Ballettschule der Wiener Staatsoper, Viedeň, Rakúsko,

a 23 slovenských prispievateľov. Tanečný kongres sa zameril na mapovanie existujúceho stavu a mobilizáciu tvorivej energie, skúseností a poznania v tanečnom umení na Slovensku a porovnal súčasnú situáciu so zahraničím. Bola to prvá udalosť takéhoto druhu na Slovensku s počtom viac ako 100 zúčastnených. Prítomní boli aj predstavitelia Ministerstva kultúry SR, Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Na kongrese sme vyjadrili poďakovanie zakladateľským osobnostiam a prvej generácii tanečníkov na Slovensku (zúčastnilo sa ho 17 osobností vo veku 70 – 90 rokov). Ďalej kongres rozoberal otázky v štyroch aktuálnych okruhoch:

- tanečné školstvo,
- profesionálne tanečné súbory a divadlá,
- nezávislá tanečná scéna,
- dokumentácia, reflexia a teória tanečného umenia.

V priebehu rokov 2014 – 2021 a namáhavej práce sme v projekte TANEC.SK spracovali témy:

- 2014 – Inovácia a tvorivosť ako stratégia udržateľného rozvoja (34 príspevkov),
- 2015 – Osobnosti v tanečnom umení (35 príspevkov),
- 2016 – 2017 – Absolventi katedry tanečnej tvorby a ich prínos pre rozvoj tanečného umenia na Slovensku (36 príspevkov),
- 2017 (jeseň) – Tradície v inovatívnych procesoch v tanečnom umení a vo vzdelávaní (22 príspevkov),
- 2018 – Moderný tanec na Slovensku pred rokom 1989 (25 príspevkov),
- 2019 – Tanečné umenie – prepojenie vzdelávania a umeleckej praxe (19 príspevkov),
- 2021 – Vývoj, význam a podiel tanca v storočnej histórii divadla na Slovensku (15 príspevkov).

Odborné príspevky všetkých ročníkov 2014 – 2021 boli edične spracované a publikované v zborníkoch. Vznikol tak materiál, dovoľm si neskromne povedať, obrovského rozsahu, v ktorom sú zhromaždené informácie mapujúce minulosť, reflektujúce súčasnosť, ako aj vízie do budúcnosti. Všetky zborníky sú dostupné v elektronickej podobe na stránke: <https://www.vsmu.sk/htf/katedry-a-pracoviska/centrum-vyskumu-htf/zborniky-tanec-sk/>.

Moje úprimné poďakovanie patrí českým kolegom z HAMU, ktorí s výskumom v tanci majú bohaté skúsenosti a naše projektové udalosti dopĺňali vždy o mimoriadne cenné príspevky:

Tanec.SK 2015

- Monika Čizmaríková, *Umělecká spolupráce Peter Weigla and Miroslava Kůry*,
- Prof. Dorota Gremlicová, PhD., *Jan Reimoser, mocný a bezmocný*,
- Josef Bartoš, *Představitelé slovenské taneční scény na I. celostátní konferenci československých tanečních umělců v Brně (1950)*,
- Natálie Nečasová, *Ivo Váňa-Psota versus Jan Reimoser: střet dvou osobností*,
- MgA. Elvíra Němečková, PhD., *Jiří Kylián – učitelé a žáci*.

Tanec.SK 2017

- prof. Dorota Gremlicová, PhD. a MgA. Elvíra Němečková, PhD., *Český taneční umělci, kteří stáli při zrode Katedry taneční tvorby*,
- MgA. Josef Bartoš, *Takzvaný český duncanismus: živá tradice*.

Tanec.SK 2018

- Mgr. Jiří Lössl, *Celostátní přehlídka dětských skupin scénického tance a její vliv na rozvoj tvořivé taneční výchovy v Čechách – vývoj, specifika, tendence v letech 1968–2018*,
- prof. Dorota Gremlicová, PhD., *Od lidového tance k modernímu. Proměna postojů v československém tanci na přelomu 50. a 60. let 20. století*,
- MgA. Elvíra Němečková, PhD., *Vysokoškolský umělecký soubor Univerzity Karlovy jako brána moderních tanečních technik do Čech*.

K výpočtu aktivit, ktoré sme za pár rokov v Centre výskumu HTF VŠMU vybudovali, treba začleniť v poradí tretí projekt zameraný na medzinárodnú spoluprácu v zahraničí. Sú to *Prezentácie vysokoškolského tanečného umenia v zahraničí*. Z predchádzajúcich dvoch projektov (Teoretických analýz v tanečnom umení a Tanečného kongresu Tanec. SK) sme získali cenné zahraničné kontakty partnerských univerzít. Odborníci, ktorých sme hostili na pôde CV a KTT HTF VŠMU v predchádzajúcich rokoch, nás pozvali spolu so študentmi na ich originálne pracoviská. Tým sme overili ich prednášané vedomosti v ich pôvodnom prostredí.

Náplňou projektu *Prezentácie vysokoškolského tanečného umenia v zahraničí* je teda výskumné a umelecké pôsobenie študentov a pedagógov HTF VŠMU v partnerských zahraničných inštitúciách a na tanečných festivaloch. Počas rokov 2016 a 2018 mali študenti a pedagógovia možnosť vidieť nasledovných:

v roku 2016

- Škola Klasičeskovo tanca, Moskva (Rusko),
- Anton Bruckner Privatuniversität, Linz (Rakúsko),
- Magyar Táncművészeti Főiskola, Budapešť (Maďarsko),

- Wiener Staatsoper Balletschule, Viedeň (Rakúsko),
- International Exposure, Tel Aviv (Izrael).

v roku 2018

- Festival tanečných univerzít SHARE, Skopje (Macedónsko),
- Medzinárodný kongres – *Záchrana kultúrneho dedičstva pod záštitou UNESCO*, Petrohrad (Rusko),
- Musik und Kunst Privatuniversität der Stadt Wien, Viedeň (Rakúsko),
- Anton Bruckner Privatuniversität, Linz (Rakúsko).

Rozšírenie projektov

Od roku 2016 začala v Centre výskumu HTF VŠMU pôsobiť aj Mgr. Miroslava Kovářová, ArtD., ktorá bola a je súčasne vedúcou Katedry tanečnej tvorby HTF VŠMU. Mala pred sebou cieľ pripraviť medzinárodný festival univerzít tanca. Pod názvom projektu *SHARE* vytvorila platformu na konfrontáciu výsledkov umeleckých a vzdelávacích aktivít na univerzitách primárne zo strednej Európy. Festival si kládol za cieľ prezentovať diela budúcich tanečných profesionálov v oblasti choreografie, ale i prácu pedagógov pri výchove budúcich profesionálnych tanečných interpretov a performerov. V rámci festivalu sa realizujú predstavenia, majstrovské hodiny pedagógov určené pre všetkých zúčastnených študentov, ktoré poukážu na rôzne prístupy a možnosti práce pri výučbe tanečných techník. Taktiež aj diskusné fórum, na ktorom môžu zástupcovia jednotlivých univerzít prezentovať rôzne uhly pohľadu na rozvoj tanečného umenia v rámci vzdelávacích systémov zúčastnených krajín a vyjadriť svoj postoj k budúcnosti festivalu. Snahou bolo vytvoriť cyklické opakovanie na princípe – jeden rok v Bratislave a nasledujúci rok na zahraničnej univerzite. Toto sa podarilo do obdobia pandémie v rokoch 2017 a 2019 v Bratislave a v roku 2018 sa konal festival v macedónskom Skopje. Žiaľ, v roku 2020 sa plánovaný festival v Budapešti z dôvodu pandémie v celej Európe neuskutočnil. Až v roku 2022 ho opätovne zorganizovala Mgr. Miroslava Kovářová, ArtD. v Bratislave.

V roku 2017 sa ho zúčastnilo deväť univerzít:

- Anton Bruckner Privatuniversität, Linz (Rakúsko),
- Budapest Contemporary Dance Academy (Maďarsko),
- Konzervatoř Duncan centre, Praha (Česko),
- Hudební a taneční fakulta Akademie múzických umění v Praze (Česko),
- Latvian Academy of Culture, Riga (Lotyšsko),
- Musik und Kunst Privatuniversität der Stadt Wien (Rakúsko),
- National Academy of Theatre Arts Krakow, Dance Theatre Department Bytom (Poľsko),
- Skopje Dance Academy, ESRA University of Skopje (Macedónsko)
- Vysoká škola múzických umení, Bratislava (Slovensko).

V roku 2019 sa ho zúčastnilo osem univerzít (hostia z Poľska sa nezúčastnili):

- Anton Bruckner Privatuniversität, Linz (Rakúsko),
- Budapest Contemporary Dance Academy (Maďarsko),
- Konzervatoř Duncan centre, Praha (Česko),
- Hudební a taneční fakulta Akademie múzických umění v Praze (Česko),
- Latvian Academy of Culture, Riga (Lotyšsko),
- Musik und Kunst Privatuniversität der Stadt Wien (Rakúsko),
- Skopje Dance Academy, ESRA University of Skopje (Macedónsko),
- Katedra tanečnej tvorby HTF VŠMU, Bratislava (Slovensko).

V roku 2022 sa zúčastnilo osem univerzít:

- Anton Bruckner Privatuniversität, Linz (Rakúsko),
- Konzervatoř Duncan centre, Praha (Česko),
- Latvian Academy of Culture, Riga (Lotyšsko),
- Lithuanian Academy of Music and Theatre/Dance and Movement Department (Litva),
- Musik und Kunst Privatuniversität der Stadt Wien (Rakúsko),
- Dance Department of Academy, ESRA University of Goce Delchev Skopje (Macedónsko),
- Hudební a taneční fakulta Akademie múzických umění v Praze (Česko),
- Katedra tanečnej tvorby HTF VŠMU, Bratislava (Slovensko).

Po našich úspešných výskumných začiatkoch v Centre výskumu HTF VŠMU pre Katedru tanečnej tvorby HTF VŠMU, ktoré boli podporené v rokoch 2011 – 2015 z dotácie Ministerstva kultúry SR, od roku 2016 prebral zodpovednosť Fond na podporu umenia. Vďaka projektom cez tieto schémy naše úsilie ocenilo aj Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu. Podporilo nás výskumnými grantmi KEGA – Kultúrna a edukačná grantová agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Vďaka realizovaným predchádzajúcim projektom s výraznými publikačnými a umeleckými výstupmi sme ako pracoviská Katedra tanečnej tvorby HTF VŠMU a Centrum výskumu HTF VŠMU začali spĺňať kritériá pre tento typ grantov. Do roku 2022 sa nám postupne podarilo získať tri samostatné trojročné projekty:

- Mgr. art. Ivica Liszkayová, PhD., *Tanec.SK* (2017 – 2019),
- doc. Mgr. Marta Poláková, ArtD., *Rozvoj choreografického myslenia v procese vzdelávania študentov Katedry tanečnej tvorby HTF VŠMU* (2018 – 2020),
- Mgr. Miroslava Kovářová, ArtD., *Tanečná veda – súčasné teoretické a metodologické prístupy k analýze tanečného umenia* (2020 – 2022).

Záver

Dovolím si v závere zrekapitulovať, že naše snahy – predovšetkým vo vytváraní príležitostí pre výskumné a umelecké projekty – boli podporené v získavaní zdrojov na ich realizáciu výskumu z nasledovných podporných subjektov:

- 2011 – 2015 Ministerstvo kultúry SR,
- 2016 – 2022 Fond na podporu umenia,
- 2017 – 2022 Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Prostredie k výskumu tanečného umenia sme si museli v predchádzajúcich rokoch v Centre výskumu HTF VŠMU budovať na to, aby sme mohli realizovať aktivity smerujúce k výskumným procesom a mali dostatok informácií k spracovaniu výstupov z nich. Zároveň považujem za nevyhnutné zdôrazniť, že v budovaní výskumného prostredia, platforiem a iných foriem výskumu je potrebné pokračovať v zapojení odborníkov z radov aktívnych tanečníkov. Potrebné je presvedčať osobnosti na všetkých inštitúciách venujúcich sa výskumu v umení o potrebe vytvárania priestoru pre výskum tanečného umenia v širšom personálnom zástoji, počte odborníkov. Zároveň mi ostáva veriť, že sa nájde generácia pokračovateľov, ktorí rozšíria rady výskumníkov či teoretikov a prevezmú pomyselnú štafetu vo výskume tanečného umenia tak, aby už nezaniklo.